

ความพึงพอใจและความพร้อมของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ในจังหวัดกาญจนบุรี

Satisfaction and Readiness of Network Members for Solving Forest Fire and Haze Problems in Kanchanaburi Province

ธนพร ทองคำอยู่^{1,2}, สันติ สุขสอาด^{1,*} และอภิชาติ ภัทรธรรม¹
Thanaporn Thongkhamyoo^{1,2}, Santi Suksard^{1,*} and Apichart Pattaratuma¹

¹คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

¹Faculty of Forestry, Kasetsart University, Chatuchak, Bangkok 10900, Thailand

²ส่วนทรัพยากรธรรมชาติ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครปฐม นครปฐม 73000

²Natural Resources Section, Nakhonpathom Provincial Offices for Natural Resources and Environment, Nakhonpathom 73000, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: fforsss@ku.ac.th

รับต้นฉบับ 29 มีนาคม 2567

Received: 29 March 2024

รับแก้ไข 11 มิถุนายน 2567

Revised: 11 June 2024

รับลงพิมพ์ 24 มิถุนายน 2567

Accepted: 24 June 2024

ABSTRACT

The objectives of this study were to determine socio-economic characteristics, the satisfaction level on activities promoting participation of network members for solving forest fire and haze problems, the readiness level on forest fire control, factors affecting satisfaction and the readiness of network members to solve forest fire and haze problems in Kanchanaburi province, Thailand. Data were gathered using a designed questionnaire for interviews with 270 members using a stratified random sampling method. Analysis was based on frequency, percentage, minimum, maximum, mean, t-test and F-test statistics.

Based on the results of this study, 55.6% of the respondents were female, with the average age of all respondents being 46.8 years. Mostly respondents had graduated at the primary school level (50.4%) and the main occupation was agriculture (41.1%), with an average annual income of 95,395.78 baht. Most respondents had never been trained in forest fire control (74.4%), though 53.7% had received support for forest fire extinguishing tools but most never received an annual budget (84.8%). There was a high level of knowledge about forest fires and forest fire control (64.8%). Furthermore, satisfaction and readiness were both at the high level with average scores of 3.71 and 3.59, respectively. Factors affecting satisfaction were: age, educational level, minor occupation, had received support for forest fire extinguishing tools, had received an annual budget and had knowledge about forest fires and forest fire control. Factors affecting readiness were: age, minor occupation, had received support for forest fire extinguishing tools, had received an annual budget and had knowledge about forest fires and forest fire control.

Keywords: Satisfaction; Readiness; Network Members for Solving Forest Fire and Haze Problems

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันและความพร้อมในการควบคุมไฟป่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจและความพร้อมของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้แบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลกับสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 270 ราย โดยสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ค่า t-test และ ค่า F-test

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกเครือข่ายที่ทำการศึกษาล้วนเป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.6 มีอายุเฉลี่ย 46.8 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 50.4 อาชีพหลักเกษตรกร ร้อยละ 41.1 รายได้เฉลี่ยต่อปี 95,395.78 บาท โดยพบว่าส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการควบคุมไฟป่า ร้อยละ 74.4 เคยได้รับการสนับสนุนเครื่องมือดับไฟป่า ร้อยละ 53.7 ไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ร้อยละ 84.8 มีความรู้เกี่ยวกับไฟป่าและการควบคุมไฟป่าอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 64.8 และมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 และระดับความพร้อมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.59 ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพรอง การได้รับผลกระทบจากไฟป่า การได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟป่า การได้รับเงินอุดหนุน และความรู้เกี่ยวกับไฟป่าและการควบคุมไฟป่า และปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อม ได้แก่ อายุ อาชีพรอง การได้รับการสนับสนุนเครื่องมือดับไฟป่า การได้รับเงินอุดหนุน และความรู้เกี่ยวกับไฟป่าและการควบคุมไฟป่า

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ ความพร้อม สมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

คำนำ

สถานการณ์ไฟป่านับวันจะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น เนื่องจากการแผ่แปรของสภาพภูมิอากาศ ทำให้อากาศร้อนและมีช่วงฤดูแล้งที่ยาวนาน ส่งผลให้ฤดูไฟป่ายาวนานและรุนแรงมากขึ้น โดยสถิติการเกิดไฟป่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2566 ดับไฟป่า จำนวน 28,780 ครั้ง พื้นที่ถูกไฟไหม้ 651,493.27 ไร่ (Forest Fire Control Section, 2023) ไฟป่าจึงนับเป็นปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงและส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน สุขภาพ ความเป็นอยู่ของประชาชน ตลอดจนส่งผลเสียต่อสังคมพืช สมบัติดิน ทรัพยากรน้ำและสัตว์ป่า อีกทั้งหมอกควันจากไฟปายังก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศ ที่มีผลกระทบต่อทางท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของประเทศ ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเป็นหน่วยงานหลักของภาครัฐทำหน้าที่ปฏิบัติงานควบคุมไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของประเทศทั้งมาตรการเชิงรุกและเชิงรับ แต่อย่างไรก็ตามยังคงเผชิญปัญหาไฟป่าที่ล้นมือสาเหตุมาจากมนุษย์ การเก็บหาของป่า การจุดไฟกระตุ้นการออกของเห็ด รวมถึงการจุดเพื่อให้อา้งไฟไหม้เพื่อลักลอบทำปศุสัตว์ ทั้งโดยตั้งใจ ประมาท หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ตาม ดังนั้นการแก้ไขปัญหาไฟป่าอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ประกอบกับนโยบายด้านการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จึงมีการจัดตั้งเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันขึ้นในปี พ.ศ. 2557 ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนเครือข่ายทั้งสิ้น 1,506 เครือข่าย โดยมีแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย คือ สนับสนุนเงินอุดหนุนในการสร้างเครือข่าย การสาธิตและสนับสนุนเครื่องมือดับไฟป่า และการฝึกอบรมหลักสูตร

การเสวนาเครือข่ายระดับจังหวัด (Forest Fire Control Section, 2019) ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและให้ประชาชนตระหนักถึงผลกระทบจากไฟป่า ปลุกจิตสำนึกให้ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน และมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรในชุมชน อีกทั้งยังส่งผลให้พื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้รับการดูแลอย่างยั่งยืน

จังหวัดกาญจนบุรี มีไฟป่าเกิดขึ้นอย่างรุนแรงในช่วงฤดูแล้งของทุกปี สถิติการเกิดไฟป่า 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2562-2566) ปฏิบัติงานดับไฟป่า จำนวน 1,003 ครั้ง พื้นที่ป่าถูกไฟไหม้ 8,484 ไร่ (Forest Fire Control Section, 2023) โดยพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี มีเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน จำนวน 37 เครือข่าย อยู่ในความรับผิดชอบของสถานีควบคุมไฟป่าสลักพระ-เอราวัณ จำนวน 10 เครือข่าย สถานีควบคุมไฟป่าเขื่อนศรีนครินทร์ จำนวน 9 เครือข่าย และสถานีควบคุมไฟป่าไทรโยค จำนวน 18 เครือข่าย เครือข่ายละ 40 คน (Forest Fire Control Section, 2020) ซึ่งสถานีควบคุมไฟป่าไทรโยค มีพื้นที่หมู่บ้านที่เสี่ยงหรืออ่อนแอต่อการเกิดไฟป่าเป็นวงกว้างหลายพื้นที่ ส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติการกิจของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันที่เป็นอาสาสมัครในการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า เป็นผู้เสียสละและอุทิศร่างกาย แรงใจ และทุ่มเทปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย มีความยากลำบากและเหน็ดเหนื่อย มีปัญหาอุปสรรคในการทำงานหลายด้าน โดยการสนับสนุนจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในด้านการให้ความรู้ไฟป่าและการควบคุมไฟป่า การฝึกอบรมกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย การสนับสนุนเงินอุดหนุน อุปกรณ์และเครื่องมือ อันส่งผลต่อความพร้อมและความพอใจของเครือข่ายให้สามารถบรรลุมิติดำเนินการป้องกัน

และลดความเสียหาย และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากไฟฟ้า ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลทั่วไป ระดับความพึงพอใจ ความพร้อม และปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจและความพร้อมของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน สถานีควบคุมไฟฟ้าไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งข้อมูลที่ได้จะมีประโยชน์ในการประกอบการพิจารณา สำหรับการวางแผนปฏิบัติงานและกำหนดแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน และการขอรับเงินอุดหนุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

สมมติฐานการวิจัยของการศึกษาค้างนี้ คือ สมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ การได้รับผลกระทบจากไฟฟ้า การได้รับการฝึกอบรมด้านไฟฟ้า การได้รับการสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า การได้รับเงินอุดหนุน และความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้า ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน และความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าแตกต่างกัน

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างแบบสัมภาษณ์

ศึกษารูปแบบการจัดทำแบบสัมภาษณ์ จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจและความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้า แล้วรวบรวมข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวความคิดในการศึกษา และสร้างแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และครอบคลุมตัวแปรอิสระ ตัวแปรตามของการศึกษาวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 คำถามความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้า

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน

ส่วนที่ 4 ความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน

การทดสอบแบบสัมภาษณ์

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสัมภาษณ์ นำแบบสัมภาษณ์ที่จัดสร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์

หลังจากนั้นจึงนำกลับมาแก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (pre-test) จำนวน 30 ชุด กับสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันของสถานีควบคุมไฟฟ้าเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นเครือข่ายที่อยู่ในจังหวัดเดียวกันและมีสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกัน และนำผลที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยวิธีการของ Cronbach's Alpha (Taweerat, 1997) พบว่ามีความเชื่อมั่นของคำถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน เท่ากับ 0.93 และความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้า เท่ากับ 0.96 สำหรับคำถามความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้า ใช้สูตรการทดสอบ KR-20 ของ Saiyot and Saiyot (1981) และสูตรคำนวณค่าความแปรปรวนของ Taweerat (1997) ได้ค่าความเชื่อมั่นของคำถามความรู้ เท่ากับ 0.81

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป้าหมาย จากจำนวนสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้า และหมอกควันในจังหวัดกาญจนบุรี ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานีควบคุมไฟฟ้าไทรโยค จำนวน 18 เครือข่าย มีสมาชิกเครือข่ายจำนวนทั้งสิ้น 720 คน ซึ่งทำการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Yamane, 1973) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 เมื่อแทนค่าในสูตรได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างสมาชิกเครือข่ายสำหรับใช้ในการศึกษาค้างนี้ จำนวน 257.14 คน ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 270 คน จะได้จำนวนสัดส่วนสมาชิกเครือข่ายตัวอย่าง เครือข่ายละ 15 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยแบ่งชั้นภูมิเป็นหมู่บ้านเครือข่าย ได้แก่ บ้านไทรโยค บ้านเกริงกระเวีย บ้านพองกะ และบ้านพุเตย เป็นต้น และสุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านเครือข่ายตามสัดส่วนที่กำหนด โดยการจับฉลากตามรายชื่อสมาชิกเครือข่ายของหมู่บ้านเครือข่ายนั้น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสัมภาษณ์ที่จัดสร้างขึ้น ซึ่งผ่านการทดสอบและแก้ไขข้อบกพร่องเป็นที่เรียบร้อยแล้วไปสัมภาษณ์สมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 270 ชุด ตามที่ได้กำหนดไว้

การวัดระดับความพึงพอใจ

ระดับความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันในจังหวัดกาญจนบุรี ต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้า

และหมอกควัน ใช้คำถามในลักษณะมาตรวัดตามแบบ Likert's Scale (Suwan, 1983) โดยกำหนดระดับความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ความพึงพอใจมากที่สุด (5 คะแนน) ความพึงพอใจมาก (4 คะแนน) ความพึงพอใจปานกลาง (3 คะแนน) ความพึงพอใจน้อย (2 คะแนน) และความพึงพอใจน้อยที่สุด (1 คะแนน) แล้วทำการจัดแบ่งอันตรภาคชั้นออกเป็น 5 ชั้น ดังนี้ 1.00–1.80, 1.81–2.60, 2.61–3.40, 3.41–4.20 และ 4.21–5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควันในจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ

การวัดระดับความพร้อม

ระดับความพร้อมของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควันในจังหวัดกาญจนบุรี ในการควบคุมไฟป่า ใช้คำถามในลักษณะมาตรวัดตามแบบ Likert's scale (Suwan, 1983) โดยกำหนดระดับความพร้อมออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ความพร้อมมากที่สุด (5 คะแนน) ความพร้อมมาก (4 คะแนน) ความพร้อมปานกลาง (3 คะแนน) ความพร้อมน้อย (2 คะแนน) และความพร้อมน้อยที่สุด (1 คะแนน) แล้วทำการจัดแบ่งอันตรภาคชั้นออกเป็น 5 ชั้น ดังนี้ 1.00–1.80, 1.81–2.60, 2.61–3.40, 3.41–4.20 และ 4.21–5.00 หมายถึง ระดับความพร้อมในการควบคุมไฟป่าของเครือข่ายการแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ในจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เป็น ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของสมาชิกเครือข่ายตัวอย่าง นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าสถิติอย่างง่าย เช่น ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percent) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าสูงสุด (maximum) และ ค่าต่ำสุด (minimum) ประกอบคำอธิบายข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจและความพร้อมของสมาชิกเครือข่ายตัวอย่าง ใช้ค่าสถิติ t กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่ม ออกเป็น 2 กลุ่ม และใช้ค่าสถิติ F กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มออกตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป และวิเคราะห์เปรียบเทียบ พหุคูณ (multiple comparison test) ด้วยวิธีการของ Scheffe กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.05)

ผลและวิจารณ์

ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของสมาชิกเครือข่ายตัวอย่าง

เพศ พบว่า สมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ทำการศึกษ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.6 และในส่วนที่เหลือเป็นเพศชาย ร้อยละ 44.4

อายุ พบว่า สมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ทำการศึกษ ส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ร้อยละ 33.3 รองลงมา มีอายุ 51–60 ปี 41–50 ปี และมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.0 21.5 และ 18.1 ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ย 46.8 ปี มากที่สุด 79 ปี และน้อยที่สุด 12 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ทำการศึกษส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 50.4 รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ได้เรียนหนังสือ ปริญญาตรี ปวส./อนุปริญญา และปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 19.6, 12.2, 9.3, 6.3, 1.9 และ 0.4 ตามลำดับ

อาชีพหลัก พบว่า สมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ทำการศึกษส่วนใหญ่มีอาชีพหลักเกษตรกร ร้อยละ 41.1 รองลงมา มีอาชีพหลักรับจ้าง เจ้าของกิจการ นักเรียน/นักศึกษา รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 25.6, 16.3, 5.6, 3.7 และ 0.4 ตามลำดับ และมีอาชีพหลักอื่น ๆ (ว่างงาน/แม่บ้าน/เกษียณ) ร้อยละ 7.4

อาชีพรอง พบว่า สมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ทำการศึกษส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรอง ร้อยละ 91.5 รองลงมา มีอาชีพรองเจ้าของกิจการ รับจ้าง อื่น ๆ (งานบริการ ขายของออนไลน์) และเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 3.7, 2.2, 1.5 และ 1.1 ตามลำดับ

การได้รับข่าวสารความรู้ด้านไฟป่า พบว่า สมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ทำการศึกษส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารความรู้ด้านไฟป่าจากเครือข่ายการแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ร้อยละ 61.1 รองลงมา ได้รับข่าวสารความรู้ด้านไฟป่าจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ โทรทัศน์ เพื่อบ้านวิทยุ องค์กรเอกชน หนังสือพิมพ์ และอื่น ๆ (อินเทอร์เน็ต บัญชีประชาสัมพันธ์) คิดเป็นร้อยละ 45.2, 18.1, 12.6, 1.9, 1.5, 1.1 และ 0.7 ตามลำดับ ซึ่งจำนวนครั้งที่ได้รับข่าวสารในรอบปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารมากกว่า 2 ครั้ง 2 ครั้ง 1 ครั้ง และไม่เคยได้รับข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 83.3, 7.0, 5.6 และ 4.1 ตามลำดับ โดยได้รับข่าวสารเฉลี่ย 4.51 ครั้ง มากที่สุด 60 ครั้ง และน้อยที่สุดไม่เคยได้รับข่าวสาร

รายได้ต่อปี พบว่า สมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้ 90,001–120,000 บาท/ปี ร้อยละ 33.3 รองลงมา มีรายได้ไม่เกิน 60,000 บาท/ปี 60,001–90,000 บาท/ปี และมากกว่า 120,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 26.3, 25.9 และ 14.4 ตามลำดับ โดยมีรายได้ต่อปีเฉลี่ย 95,395.78 บาท มากที่สุด 600,000 บาท และน้อยที่สุด 5,000 บาท และสถานะทางการเงิน ส่วนใหญ่มีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 46.6 รองลงมา มีรายได้เท่ากับรายจ่าย และมีเงินเหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 41.5 และ 11.9 ตามลำดับ

การได้รับผลกระทบจากไฟฟ้าในอดีตที่ผ่านมา พบว่า สมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้รับผลกระทบจากไฟฟ้า ร้อยละ 58.5 และได้รับผลกระทบจากไฟฟ้า ร้อยละ 41.5 ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากไฟฟ้า 1 ครั้ง ผลกระทบที่ได้รับ ได้แก่ ควันไฟ/หมอกควัน และไฟไหม้พื้นที่ทางเกษตร

การได้รับการฝึกอบรมด้านการควบคุมไฟฟ้า พบว่า สมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการควบคุมไฟฟ้า ร้อยละ 74.4 และเคยได้รับการฝึกอบรมด้านการควบคุมไฟฟ้า ร้อยละ 25.6 โดยส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการควบคุมไฟฟ้า การป้องกันและควบคุมไฟฟ้า และการทำแนวกันไฟ

เครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน พบว่า สมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่เป็นสมาชิกเครือข่ายมาแล้ว 6 ปี หรือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ร้อยละ 88.5 การประชุมเครือข่ายฯ ในรอบปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดประชุมเครือข่าย ร้อยละ 90 รองลงมา มีการประชุมเครือข่าย 2 ครั้ง มากกว่า 2 ครั้ง และ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.1, 3.3 และ 1.9 ตามลำดับ การเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อเกิดปัญหาไฟฟ้าในรอบปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม 2 ครั้ง ร้อยละ 87.8 รองลงมา ไม่ได้เข้าร่วม เข้าร่วมมากกว่า 3 ครั้ง และเข้าร่วม 3 ครั้ง กับ 1 ครั้ง มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 6.3, 2.2 และ 1.9 ตามลำดับ หน้าที่ที่ปฏิบัติเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม คือ สร้างแนวกันไฟ ควบคุมไฟฟ้า

การได้รับการสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า พบว่า สมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่เคยได้รับการสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า ร้อยละ 53.7 และไม่เคยได้รับการสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า ร้อยละ 46.3

การได้รับการสนับสนุนงบประมาณ พบว่า สมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่ ไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ร้อยละ 84.8 และเคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ร้อยละ 15.2

ความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้า พบว่า จากการทดสอบด้วยคำถามเกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้า จำนวน 10 ข้อ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.1 คะแนน โดยสมาชิกเครือข่ายตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับสูง (คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย) คิดเป็นร้อยละ 64.8 และมีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 35.2

ระดับความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ในจังหวัดกาญจนบุรี

ระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.85 2) ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมโครงการเสวนาเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.70 3) ความพึงพอใจต่อการสนับสนุนเงินอุดหนุนเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.61 และ 4) ความพึงพอใจต่อการสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้าแก่หมู่บ้านเครือข่ายฯ ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.67 ดังแสดงใน Table 1

Table 1 Satisfaction level of network members with activities promoting participation for solving forest fire and haze problems, Kanchanaburi province, Thailand

Activity	Mean	SD	Level of satisfaction
1. Activities promoting participation	3.85	0.72	High
2. Training via seminar project on network for solving forest fire and haze problems	3.70	0.76	High
3. Supporting budget for the network	3.61	0.85	High
4. Support for forest fire extinguishing tools for the network	3.67	0.83	High
Total	3.71	0.73	High

ระดับความพร้อมของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ในจังหวัดกาญจนบุรี

ระดับความพร้อมในการควบคุมไฟป่าและหมอกควันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ความพร้อมในการป้องกันไฟป่า ระดับความพร้อมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.61 และ 2) ความพร้อมในการปฏิบัติงานดับไฟป่า ระดับความพร้อมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.56 ดังแสดงใน Table 2

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่า และหมอกควัน

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพรอง การได้รับผลกระทบจากไฟป่า การได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟป่า การได้รับเงินอุดหนุน และความรู้เกี่ยวกับไฟป่าและการควบคุมไฟป่า รายละเอียดปรากฏตาม Table 3

Table 2 Readiness of network members for solving forest fire and haze problems in forest fire control, Kanchanaburi province, Thailand

Readiness of members for forest fire control	Mean	SD	Level of readiness
1. Forest fire prevention	3.61	0.86	High
2. Forest fire suppression	3.56	0.89	High
Total	3.59	0.86	High

Table 3 Factors affecting satisfaction in activities promoting participation of network members for solving forest fire and haze problems in Kanchanaburi province, Thailand

Factor	t-test	F-test	p-Value
1. Gender	-1.638 ^{ns}		0.103
2. Age		3.766*	0.011
3. Education level		4.621*	0.004
4. Main occupation		1.008 ^{ns}	0.404
5. Minor occupation	-3.670*		0.000
6. Annual income		1.585 ^{ns}	0.193
7. Receiving fire effects	-2.478*		0.014
8. Receiving training	-1.819 ^{ns}		0.070
9. Receiving support for forest fire extinguishing tools	-3.349*		0.001
10. Receiving budget	-3.989*		0.000
11. Knowledge about forest fires and forest fire control	-3.996*		0.000

Remark: ^{ns} Mean difference not significant at 0.05 level

* Mean difference significant at 0.05 level

จาก Table 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน มีรายละเอียดดังนี้

อายุ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ไม่เกิน 40 ปี 41–50 ปี 51–60 ปี และมากกว่า 60 ปี เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ของความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่ายฯ ต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันในภาพรวมโดยใช้สถิติ

F พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.011 ($F = 3.766$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าสมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันแตกต่างกัน เมื่อทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe's พบว่า มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่า

และหมอกควันในภาพรวมของสมาชิกเครือข่ายแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ คือ สมาชิกเครือข่ายที่มีอายุ ไม่เกิน 40 ปี มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน (ค่าเฉลี่ย = 3.87) สูงกว่าสมาชิกเครือข่ายที่มีอายุมากกว่า 60 ปี (ค่าเฉลี่ย = 3.46) เนื่องจากสมาชิกเครือข่ายที่มีอายุน้อยกว่า มีความต้องการในระดับที่ต่ำกว่าและสามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามความคาดหวังของตนเองได้ง่ายกว่าคนที่มีความอายุมากกว่า 60 ปี ซึ่งมีความต้องการและความคาดหวังให้ประสบความสำเร็จสูง ทำให้สมาชิกเครือข่ายที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี เกิดความพึงพอใจมากกว่าสมาชิกเครือข่ายที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/อนุปริญญา/ปริญญาตรี/ปริญญาโท เมื่อทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างกลุ่มของความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่ายฯ ต่อกิจกรรมการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันในภาพรวม โดยใช้สถิติ F พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.004 ($F = 4.621$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าสมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน แตกต่างกัน เมื่อทดสอบรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe's พบว่า มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อ กิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ในภาพรวมของสมาชิกเครือข่าย แตกต่างกันจำนวน 2 คู่ คือ สมาชิกเครือข่ายที่มีระดับ การศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/อนุปริญญา/ปริญญาตรี/ปริญญาโท มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน (ค่าเฉลี่ย = 4.10) สูงกว่าสมาชิกเครือข่ายที่มี ระดับการศึกษาประถมศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 3.62) และสมาชิก เครือข่ายที่มีระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/อนุปริญญา/ปริญญาตรี/ปริญญาโท มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย การแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน (ค่าเฉลี่ย = 4.10) สูงกว่า สมาชิกเครือข่ายที่ไม่ได้เรียนหนังสือ (ค่าเฉลี่ย = 3.46) สันเกต ได้ว่า สมาชิกเครือข่ายที่มีระดับการศึกษาสูงมีความพึงพอใจ มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำเนินการต่ำกว่าหรือไม่ได้เรียนหนังสือ เนื่องจากส่วนใหญ่สมาชิกเครือข่ายมีการศึกษาระดับ ประถมศึกษาซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานร่วมกิจกรรมเครือข่ายในพื้นที่ เกิดไฟป่าที่พบปัญหา อุปสรรค และความยากลำบากใน การดำเนินงาน จึงทำให้มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริม

การมีส่วนร่วมของเครือข่ายน้อยกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงที่มี ความรู้และความเข้าใจในสภาพการทำงาน

อาชีพ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอาชีพรอง และไม่มีอาชีพรอง เมื่อทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มของความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่ายฯ ต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันในภาพรวมโดยใช้สถิติ t พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.000 ($t = -3.670$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าสมาชิก เครือข่ายตัวอย่างที่มีอาชีพรองต่างกันมีความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันแตกต่างกัน โดยสมาชิกเครือข่ายที่มี อาชีพรอง (ค่าเฉลี่ย = 4.23) มีความพึงพอใจต่อกิจกรรม การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่า และหมอกควันสูงกว่าสมาชิกเครือข่ายที่ไม่มีอาชีพรอง (ค่าเฉลี่ย = 3.66) ทั้งนี้ สมาชิกเครือข่ายที่มีอาชีพรอง ส่วนใหญ่ มีความพร้อมทางด้านการเงิน และได้คาดหวังผลตอบแทนที่ ควรจะได้รับจากการร่วมดำเนินกิจกรรมเครือข่าย จึงทำให้มี ความพึงพอใจมากกว่าสมาชิกเครือข่ายที่ไม่มีอาชีพรองที่มี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว ซึ่งมี รายได้ไม่แน่นอนและมีความต้องการได้รับการสนับสนุนและ ความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐ

การได้รับผลกระทบจากไฟป่า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยได้รับผลกระทบจากไฟป่าและไม่เคยได้รับ ผลกระทบจากไฟป่า เมื่อทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มของความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่ายฯ ต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ในภาพรวมโดยใช้สถิติ t พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.014 ($t = -2.478$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าสมาชิก เครือข่ายตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบจากไฟป่าต่างกันมี ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ เครือข่ายการแก้ไขปัญหา ไฟป่าและหมอกควัน แตกต่างกัน โดยสมาชิกเครือข่ายที่เคยได้รับผลกระทบจากไฟป่า (ค่าเฉลี่ย = 3.84) มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันสูงกว่า สมาชิกเครือข่ายที่ไม่เคยได้รับผลกระทบจากไฟป่า (ค่าเฉลี่ย = 3.61) เนื่องจากสมาชิกเครือข่ายที่เคยได้รับ ผลกระทบจากไฟป่าจะเคยได้รับความช่วยเหลือและเห็น ความสำคัญของกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ เครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันมากกว่า จึงเกิด ความพึงพอใจมากกว่าผู้ที่ไม่เคยได้รับผลกระทบจากไฟป่า

การได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้าและไม่เคยได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่ายฯ ต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันในภาพรวมโดยใช้สถิติ t พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.001 ($t = -3.349$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าสมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้าต่างมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันแตกต่างกัน โดยสมาชิกเครือข่ายที่เคยได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า (ค่าเฉลี่ย = 3.85) มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันสูงกว่าสมาชิกเครือข่ายที่ไม่เคยได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า (ค่าเฉลี่ย = 3.54)

การได้รับเงินอุดหนุน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยได้รับเงินอุดหนุนและไม่เคยได้รับเงินอุดหนุน เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่ายฯ ต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ในภาพรวมโดยใช้สถิติ t พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.000 ($t = -3.989$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าสมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ได้รับเงินอุดหนุนต่างมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน แตกต่างกัน โดยสมาชิกเครือข่ายที่เคยได้รับเงินอุดหนุน (ค่าเฉลี่ย = 4.12) มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันสูงกว่าสมาชิกเครือข่ายที่ไม่เคยได้รับเงินอุดหนุน (ค่าเฉลี่ย = 3.63)

7. ความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับสูง และกลุ่มที่มีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับต่ำ เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่ายฯ ต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ในภาพรวมโดยใช้สถิติ t พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.000 ($t = -3.996$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าสมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้าต่างกันมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน แตกต่างกัน โดยสมาชิกเครือข่ายที่มีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 3.85) มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันสูงกว่าสมาชิกเครือข่ายที่มีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย = 3.44) ทั้งนี้ สมาชิกเครือข่ายที่มีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้าสูง แสดงให้เห็นว่ามีทักษะและความเข้าใจ ในด้านการจัดการไฟฟ้า จึงเกิดความชอบและพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ตรงตามความถนัดหรือความสามารถของตนเอง

ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ได้แก่ อายุ อาชีพรอง การได้รับการสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า การได้รับเงินอุดหนุน และความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้า รายละเอียดปรากฏตาม Table 4

Table 4 Factors affecting readiness in forest fire control of network members for solving forest fire and haze problems in Kanchanaburi province, Thailand

Factors	t-test	F-test	p-Value
1. Gender	-1.364 ^{ns}		0.174
2. Age		3.978 [*]	0.009
3. Education level		1.521 ^{ns}	0.209
4. Main occupation		2.155 ^{ns}	0.074
5. Minor occupation	-3.979 [*]		0.000
6. Annual income		1.073 ^{ns}	0.361
7. Receiving support for forest fire extinguishing tools	-1.719 ^{ns}		0.087
8. Receiving training	-1.853 ^{ns}		0.065
9. Receiving support for forest fire extinguishing tools	-3.292 [*]		0.001
10. Receiving budget	-4.060 [*]		0.000
11. Knowledge about forest fires and forest fire control	-3.819 [*]		0.000

Remark: ^{ns} Mean difference not significant at 0.05 level

^{*} Mean difference significant at 0.05 level

จาก Table 4 ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการควบคุมไฟป่าของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันมีรายละเอียดดังนี้

อายุ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ไม่เกิน 40 ปี 41–50 ปี 51–60 ปี และมากกว่า 60 ปี เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของความพร้อมในการควบคุมไฟป่าของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันในภาพรวมโดยใช้สถิติ F พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.009 ($F = 3.978$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าสมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความพร้อม ในการควบคุมไฟป่า แตกต่างกัน เมื่อทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe's พบว่า มีค่าเฉลี่ยความพร้อมในการควบคุมไฟป่า ในภาพรวมของสมาชิกเครือข่ายแตกต่างกันจำนวน 1 คู่ คือ สมาชิกเครือข่ายที่มีอายุ ไม่เกิน 40 ปี มีค่าเฉลี่ยของความพร้อม ในการควบคุมไฟป่า (ค่าเฉลี่ย = 3.79) สูงกว่าสมาชิกเครือข่ายที่มีอายุมากกว่า 60 ปี (ค่าเฉลี่ย = 3.29) เนื่องจากสมาชิกเครือข่ายที่มีอายุน้อยกว่า มีสมรรถนะและพลังกำลังในการป้องกันและปฏิบัติงานดับไฟป่าได้มากกว่า ส่งผลให้มีความพร้อม ในการควบคุมไฟป่ามากกว่าสมาชิกเครือข่ายที่มีอายุมากที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ร่วมปฏิบัติงานดับไฟป่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Thithacharoen *et al.* (2004) ที่พบว่าอายุเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการควบคุมไฟป่า

อาชีพ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอาชีพรอง และไม่มีอาชีพรอง เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่าง

ระหว่างกลุ่มของความพร้อมในการควบคุมไฟป่าของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ในภาพรวมโดยใช้สถิติ t พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.000 ($t = -3.979$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าสมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่มีอาชีพรองต่างกันมีความพร้อมในการควบคุมไฟป่า แตกต่างกัน โดยสมาชิกเครือข่ายที่มีอาชีพรอง (ค่าเฉลี่ย = 4.25) มีความพร้อมในการควบคุมไฟป่าสูงกว่าสมาชิกเครือข่ายที่ไม่มีอาชีพรอง (ค่าเฉลี่ย = 3.52) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Nanthasiriporn *et al.* (2013) กรณีศึกษาความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมไฟป่า จังหวัดอุดรธานี ที่พบว่าการมีอาชีพรองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นปัจจัยที่ผลต่อความพร้อมในการควบคุมไฟป่า โดยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอาชีพรองมีความพร้อมในการควบคุมไฟป่าสูงกว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีอาชีพรอง

การได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟป่า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟป่าและไม่เคยได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟป่า เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของความพร้อมในการควบคุมไฟป่าของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันในภาพรวมโดยใช้สถิติ t พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.001 ($t = -3.292$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าสมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟป่าต่างกันมีความพร้อมในการควบคุมไฟป่า แตกต่างกัน

โดยสมาชิกเครือข่ายที่เคยได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า (ค่าเฉลี่ย = 3.75) มีความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าสูงกว่าสมาชิกเครือข่ายที่ไม่เคยได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า (ค่าเฉลี่ย = 3.40) เนื่องจากการสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า มีการสาธิตวิธีการใช้ร่วมด้วย ซึ่งช่วยให้มีความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Bunmee (2003) และ Laotrakunngam (2007) ที่พบว่าเครื่องมือและอุปกรณ์ดับไฟฟ้าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้า

การได้รับเงินอุดหนุน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยได้รับเงินอุดหนุนและไม่เคยได้รับเงินอุดหนุน เมื่อทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างกลุ่มของความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญห ไฟฟ้าและหมอกควันในภาพรวมโดยใช้สถิติ t พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.000 ($t = -4.060$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าสมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่ได้รับเงินอุดหนุนต่างกลุ่มมีความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าแตกต่างกัน โดยสมาชิกเครือข่ายที่เคยได้รับเงินอุดหนุน (ค่าเฉลี่ย = 4.07) มีความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าสูงกว่าสมาชิกเครือข่ายที่ไม่เคยได้รับเงินอุดหนุน (ค่าเฉลี่ย = 3.50) การจัดสรรเงินอุดหนุนแก่เครือข่าย ซึ่งจะช่วยเหลือสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและช่วยให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานควบคุมไฟฟ้ามากยิ่งขึ้น

ความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับสูงและระดับต่ำ เมื่อทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างกลุ่มของความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญห ไฟฟ้าและหมอกควันในภาพรวม โดยใช้สถิติ t พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.000 ($t = -3.819$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าสมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้าต่างกันมีความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าแตกต่างกัน โดยสมาชิกเครือข่ายที่มีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 3.74) มีความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าสูงกว่าสมาชิกเครือข่ายที่มีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย = 3.30) เนื่องจากการมีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าในระดับสูงก็จะช่วยให้เข้าใจและเรียนรู้เตรียมการในการแก้ไขปัญห ไฟฟ้าและหมอกควันได้ดี ทำให้มีความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าสูงกว่า

สรุปและข้อเสนอแนะ

ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญห ไฟฟ้าและหมอกควัน

ในจังหวัดกาญจนบุรี สรุปได้ว่า สมาชิกเครือข่ายที่ทำการศึกษ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.6 มีอายุเฉลี่ย 46.8 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.4 อาชีพหลักเกษตรกร ร้อยละ 41.1 ไม่มีอาชีพรอง ร้อยละ 91.5 เคยได้รับข่าวสารความรู้ด้านไฟฟ้า ร้อยละ 61.1 มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 95,395.78 บาท ส่วนใหญ่ไม่ได้รับผลกระทบจากไฟฟ้า ร้อยละ 58.5 ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการควบคุมไฟฟ้า ร้อยละ 74.4 เคยได้รับการสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า ร้อยละ 53.7 ไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ร้อยละ 84.8 และมีความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 64.8

ระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญห ไฟฟ้าและหมอกควัน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 สำหรับความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญห ไฟฟ้าและหมอกควัน ในจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.59

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญห ไฟฟ้าและหมอกควัน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพรอง การได้รับผลกระทบจากไฟฟ้า การได้รับสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า การได้รับเงินอุดหนุน และความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้า และปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการควบคุมไฟฟ้าของสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญห ไฟฟ้าและหมอกควัน ได้แก่ อายุ อาชีพรอง การได้รับการสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้า การได้รับเงินอุดหนุน และความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้า

ข้อเสนอแนะ

สถานีควบคุมไฟฟ้าโทรโยค ควรวางแผนการปฏิบัติงาน และดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญห ไฟฟ้าและหมอกควัน โดยนำข้อมูลผลการศึกษ ครึ่งนี้ในประเด็นที่สมาชิกเครือข่ายมีความพึงพอใจและความพร้อมอยู่ในระดับที่น้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ พัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกเครือข่าย เช่น การสนับสนุนเครื่องมือดับไฟฟ้าที่เพียงพอและทันสมัย การทำแผนงาน/โครงการ เพื่อขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุน การให้ความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าและการควบคุมไฟฟ้า เป็นต้น

ในอนาคตควรมีการศึกษาความสำเร็จของเครือข่าย สิ่ง ที่เครือข่ายต้องมีหรือควรมีเพื่อให้เครือข่ายประสบความสำเร็จ และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย เช่น มีแนวทางการสร้างเครือข่ายที่ดี การสนับสนุนอุปกรณ์และงบประมาณที่เหมาะสม และการจัดการของสถานีควบคุมไฟฟ้า

REFERENCES

- Bunmee, S. 2003. **Readiness of Tambon Administration Organization in Changwat Kanchanaburi in Forest Fire Control**. M.S. Thesis. Kasetsart University, Bangkok, Thailand. (in Thai)
- Forest Fire Control Section. 2019. **Guidelines for Building a Network Solving Forest Fire and Haze Problems and Requesting Subsidies of Network for Solving Forest Fire and Haze Problems for Fiscal Year 2019**. Department of National Parks Wildlife and Plant Conservation Press, Bangkok, Thailand. (in Thai)
- Forest Fire Control Section. 2020. **Guidelines for Promoting Participation in Forest Fire and Haze Problems and Requesting Subsidies and Reporting Fiscal Year 2020**. Department of National Parks Wildlife and Plant Conservation Press, Bangkok, Thailand. (in Thai)
- Forest Fire Control Section. 2023. **Wildfire Statistics**. <https://portal.dnp.go.th/Content/firednp?contentId=15705>, 29 June 2023. (in Thai)
- Laotrakunngam, A. 2007. **Readiness of Tambon Administration Organization in Forest Fire Control, Ratchaburi Province**. M.S. Thesis. Kasetsart University, Bangkok, Thailand. (in Thai)
- Nanthasiriporn, M., Kaitpraneet, S., Wiriya, K. 2013. Readiness of Tambon administration organization members on forest fire control, Udon Thani province. **Thai Journal of Forestry**, 32 (supplementary issue): 183–194. (in Thai)
- Saiyot, L., Saiyot, A. 1981. **Principles of Educational Research**. Thaweekit Print, Bangkok, Thailand. (in Thai)
- Suwan, P. 1983. **Attitude: Measuring Change and Health Behavior**, 2nd ed. Odeon Store Publishing, Bangkok, Thailand. (in Thai)
- Taweerat, P. 1997. **Research Methods in Behavioral Sciences and Social Sciences**. Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand. (in Thai)
- Thithacharoen, T., Viriyaratanaporn, T., Pattaratuma, A., Kaitpraneet, S. 2004. Readiness of Tambon administration organizations members in forest fire control at Soi Dao district, Chanthaburi province. **Thai Journal of Forestry**, 23: 74–82. (in Thai)
- Yamane, T. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**, 3rd ed. Harper International Edition, Tokyo, Japan.